

Bijenhotel

U kunt bijen een handje helpen met een bijenhotel in uw tuin of op uw balkon. Zo'n hotel geeft wilde bijen en andere insecten een plek om zich te nestelen. U kunt een bijenhotel kopen via www.jaarvandebij.nl, maar ook makkelijk zelf maken. Er zijn verschillende modellen, die u ook kunt combineren:

Model 1

- Neem een houten kastje of blik van ongeveer 20-30 cm diep.
- Verzamel droge stengels van riet, bamboe of Japanse duizendknoop. Kies stengels van verschillende dikte, zodat meerdere soorten bijen er kunnen nestelen.
- Snijd de stengels iets korter af dan de diepte van het kastje.
- Maak de stengels aan één kant dicht met een watje of leem.
- Bundel de stengels door er een touw omheen te draaien. Plaats ze dan met de open kant naar buiten in het kastje of blik. Zorg dat ze echt strak vastzitten, anders worden ze door vogels open gepikt.
- Bevestig het kastje aan een schutting of andere wand waar het in ieder geval enkele uren per dag in de zon hangt.

Model 2

- Neem een boomschijf van enkele tientallen centimeters dik.
- Boor gaten van verschillende diameter (3-8 mm)
- Maak de gaten tussen 6 en 15 cm lang.
- Zorg dat de boorgangen zo glad mogelijk zijn. De bijen moeten erin kunnen en zonder dat hun vleugels beschadigen.
- Maak een dakje boven de schijf. Dat voorkomt dat de ingangen nat worden.
- Hang de schijf op een droge en zonnige plek.

Verdwenen paradijs

Meer ontdekken over de bij?

Voor het verdwijnen van de bijen zijn vier belangrijke oorzaken te noemen, die elkaar ook versterken:

1. Onze tuinen zijn vaak verhard: er liggen tegels in plaats van open grond, waardoor er minder ruimte voor bloemen is. Bijen vinden daarom minder stuifmeel en vinden ook moeilijker een plek om te nestelen.
2. Het boerenlandschap van vroeger was een paradijs voor bijen. De natuurlijke graslanden met hun bloemenrijkdom vormden het perfecte leefgebied voor bijen. Met de komst van kunstmest en door intensiever landgebruik is veel van dit leefgebied verdwenen.
3. Bestrijdingsmiddelen met de stof neonicotinoiden worden verkeerd gebruikt. In deze middelen zitten stoffen die inwerken op het zenuwstelsel van bijen. Het maakt dat ze verzwakt raken.
4. Parasieten zoals de varroamijt krijgen meer kans als bijen verzwakt zijn; ze kunnen hele bijenvolken laten sterven.

Ook goed nieuws

- Natuurbeheerders houden steeds meer rekening met wilde bijen. Door een gevarieerder beheer ontstaat er meer nestgelegenheid en een rijker bloemaanbod.
- Meer en meer gemeenten leggen 'bijenlinten' aan binnen de bebouwde kom: groenstroken waarin veel wilde bloemen groeien en waar bijen van profiteren.
- Steeds meer mensen met tuinen vinden het leuk om natuurlijk te tuinieren: met meer variatie in bloemen en planten in de tuin en zonder gif te gebruiken. Ook bijenhôtels zijn steeds populairder.

Activiteiten

5 APRIL TOT 7 OKTOBER: DE FLORIADIE IN VENLO
Kom naar het Bijenviljoen. Hier beleeft u de wereld van de bij.
www.floriade.nl

22 APRIL: BLOESEMFEEST
De aftrap van de landelijke campagne 'Bijen houden van biologisch' in Lobith. Kom ook!
www.jaarvandebij.nl

12 EN 13 MEI: BIJENTELWEEKEND
Ga op zoek naar bijen in uw eigen tuin. Hoeveel soorten vindt u? Geef uw waarnemingen door.
www.jaarvandebij.nl

14 EN 15 JULI: LANDELIJKE OPEN IMKERIJ DAGEN
Door heel Nederland openen imkers hun deuren. U kunt bij bijenkasten kijken en honing slingeren en proeven. Voor activiteiten bij u in de buurt zie www.jaarvandebij.nl

30 NOVEMBER: BOEKPRESENTATIE 'DE NEDERLANDSE BIJEN'
Meer informatie: www.naturalis.nl

Producten

BIJENZOEKKAART
Een prachtig geïllustreerde zoekkaart met de twintig meest voorkomende bijen van Nederland. Inclusief tips voor herkenning. Handig om mee naar buiten te nemen!
€ 1,50 - Bestellen: www.jaarvandebij.nl

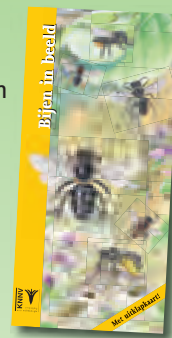
'ZOMERS EN PRIJKERS'
Een spannend lespakket voor groep 5 tot en met 8, met zakjes bloemenzaad voor de leerlingen.
Bestellen: www.jaarvandebij.nl

Kijk op www.jaarvandebij.nl in de webshop voor meer bijenproducten: bijenhôtels, bloemenzaad en boeken.

Meer lezen

BIJEN IN BEELD
Lees meer over de honingbij en 15 soorten wilde bijen. Inclusief tips voor herkenning. Handig om mee naar buiten te nemen!
€ 4,95 - ISBN 978 90 5011 404 2, www.knnvuitgeverij.nl

TUINIEREN VOOR (WILDE) DIEREN - MAAK VAN JE TUIN EEN BEESTENBOEL
Of u nu een grote of een kleine tuin heeft, landelijk of in de stad: met eenvoudige aanpassingen wordt uw tuin een paradijs voor bijen, vlinders, vogels en egels. In dit boekje leest u hoe u dit aanpakt.
€ 14,95 - ISBN 978 90 5011 408 0, www.knnvuitgeverij.nl

WEBSITES
www.jaarvandebij.nl
www.wildebijen.nl
www.bijenhôtels.nl

Hoe bij-vriendelijk is uw tuin?

Bijen in de tuin, loom vliegend van bloem naar bloem. Gonzend op zoek naar lekkere nectar. Het geeft een echt zomers gevoel! Het doet denken aan lange, warme tijdloze dagen. En aan heerlijke honing...

Maar het gaat niet goed met de bij: wereldwijd is ze een bedreigde diersoort. Zowel honingbijen als wilde bijen verdwijnen. Een duidelijke reden lijkt daar niet voor te zijn. Vooral de honingbijen verdwijnen massaal, soms sterft wel 70% van een volk. Van de ruim 350 soorten wilde bijen, staat meer dan de helft op de 'rode lijst' van bedreigde soorten.

Help bijen te overleven!

Dat raakt ons mensen ook, want met hun vluchten van bloem naar bloem zijn bijen de belangrijkste

bestuivers van de bomen en planten waar wij van eten. Het tekort aan bijen brengt de bestuiving van productiegewassen in gevaar.

Ook in de natuur zijn wilde bijen erg belangrijk. Ze zorgen voor de bestuiving van meidoorn, sleedoorn en andere struiken en bomen met vruchten. Zonder vruchten ontstaan er geen zaden en zonder zaden komen er geen nieuwe planten.

2012 is daarom het Jaar van de Bij. Een jaar waarin extra aandacht wordt gevraagd voor de bij. Met veel activiteiten, zoals het Bijenviljoen op de Floriade in Venlo, een Bloesemfeest en open imkerijdagen. Kijk op de speciale website www.jaarvandebij.nl

Als tuinliefhebber kunt u een belangrijke bijdrage leveren:

Geef bijen goed te eten

Gebruik geen gif

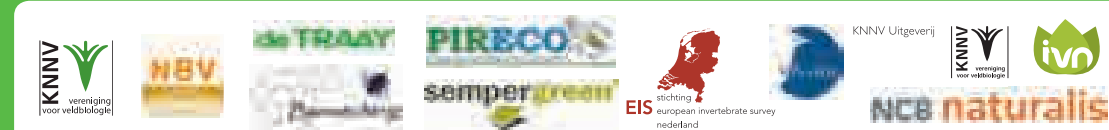

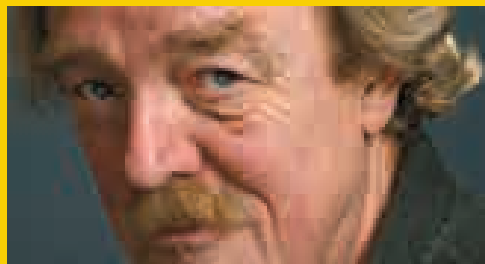
Bied bijen een slaapplek

Colofon

KNNV, NBV, Bijenstichting, Bijenhuis, EIS Nederland, IVN, De Traay, Pireco, Sempergreen, Vivara, KNNV Uitgeverij, Naturalis

Druk: Senefelder Misset
Productie: Communicatiebureau de lynx, www.delynx.nl

Midas Dekkers over de bij

Hoger honing

Hield ik maar van honing. Wat zou ik imkeren! Korven vlechten, kasten timmeren, koninginnen begluren, eindelijk een goede smoos om pijp te roken: wat was ik graag een hoeder van het kleinste vee, kleiner dan het kleinste lammetje.

Het is er nooit van gekomen. Des te meer hou ik van ze, de bijen. Al leverden ze geen druppel honing, al lieten ze alle appels en pruimen onbestoven, dan nog zou ik elke bij willen bedanken voor het moois in de natuur. Als bijen ons iets wezenlijks leveren is het geen honing maar schoonheid.

Dat doen ze met behulp van bloemen. Stel je voor: je bent een meisjesbloem. Een lekker stuk. En het is voorjaar, dus je wilt bloeien. Even verderop staat een spetter van een jongensbloem. Maar je kunt er niet bij, zo zonder voetjes. Dus roep je om hulp. Van een bij. Natuurlijk roept een nette meid niet echt, dat hoeft ook niet. Om de aandacht te trekken doe je gewoon je mooiste rokken aan. Ze verhullen nauwelijks de schaamblaadjes die de weg wijzen naar je vochtige stempel. Bedwelmd door een wolk van parfum golft al een bij door het gamma van modekleuren tot onder de fijnste lingerie rondom het vruchtbeginsel. De reclame heeft gewerkt. Met de juiste kleuren en geuren in de juiste tijd van het jaar is elke bloem een STER-blok op een steeltje.

Waren er geen bijen, dan viel er niets te lokken en zag onze natuur er uit als een buitenwijk van een Oostblok-provincie-stadje in de jaren vijftig. Na de bij kwam de mens. Door een merkwaardige samenloop van omstandigheden valt deze miljoenen en miljoenen jaren na de afsplitsing van de gewervelden en de geleedpotigen op dezelfde kleuren als zij. Aangelokt door de tinten van rijp fruit leerden we in onze evolutie als aap de tinten van de bloemen te waarderen. Uit pure liefde voor hun pracht schiep de mens later de tuin, de grootste reclame-campagne van de natuur. Bijen weten er van genot nauwelijks waar ze het eerst moeten kijken.

Langs het tuinpad loopt een vrouw, gehuld in een bloemetjesjurk, haar vriend als een reuzenhommel er achteraan. In de tuin weerklinkt het zachte kittelen van talloze bijenvoetjes op al die stempels als het zoemende snorren van een zwerm minuscule poezen.

De vrouw en de man kijken elkaar vragend aan. Is dit wat dichters 'hoger honing' noemen?

Midas Dekkers

Hoe bij-vriendelijk is mijn tuin?

Check het zelf!

Hoe meer bloeiende planten, hoe beter!

Balkonscène

“Kijk, daar zitten de kraamkamers”

Wie geen grote tuin heeft, kan de favoriete bloemen van bijen ook in potten laten bloeien. Maak op uw balkon bijvoorbeeld een prachtige oase van lavendel, ereprijs, tijm, salie en marjolein. Dat ruikt heerlijk, en u doet er bijen en andere insecten een groot plezier mee.

“In een zonnig hoekje van mijn balkon heb ik een bijenhotelletje opgehangen. Ik zie er altijd de rosse metselbij en behangersbij. Mijn kleinkinderen gaan er altijd even kijken als ze op bezoek zijn. Daar zitten de kraamkamers in, wijs ik ze dan. Bang voor steken ben ik niet, want deze wilde bijen steken niet gauw. Als ik met een kop koffie op het balkon zit, vliegen ze zonder zich aan mij te storen gezellig heen en weer.”

In mijn tuin staan veel bijenplanten, zoals tuinkruiden, klokjes en ezelsoor

Bijen houden van uitbundig bloeiende planten die nectar en stuifmeel geven. Een grote variatie van bloeiende planten is leuk voor uzelf, maar ook voor bijen en andere insecten zoals vlinders. Heeft u inspiratie nodig? Kijk dan hieronder in de top 10 van de meest populaire bijenplanten. U kunt er meer vinden op www.vivara.nl.

Ik gebruik geen gif

Als er onkruid komt tussen de tegels of planten, trek of schoffel het er dan uit of gebruik biologische bestrijdingsmiddelen. 's Morgens vroeg drinken bijen de dauw op het gras. Hou dus ook uw gazon gifvrij.

De paadjes en terrassen in mijn tuin zijn niet al te netjes

Graafbijtjes nestelen graag tussen de voegen van de bestrating in de zon. Dus als er een klein plekje is in de zon, leg de bestrating niet te strak zodat de bijen zich kunnen nestelen.

Versterk de planten en bomen in uw tuin met natuurlijke middelen. Die vindt u bij Pireco, www.pireco.nl.

In de tuin heb ik nog een plekje over

Gebruik een overhoekje in uw tuin om zandige grond neer te leggen, waar bijen hun nest kunnen maken. Strooi wat bijenmix: speciaal bloemzaad dat er voor zorgt dat de variatie in bloemen in uw tuin toeneemt voor de bijen. Ook kunt u dood hout laten liggen zodat bijen er in kunnen overwinteren.

Op een mooie zonnige plek van mijn tuin hangt een bijenhotel

Wilde bijen nestelen in gaatjes in hout. U kunt ze helpen door een bijenhotel op te hangen op een zonnige plek in uw tuin of balkon. Een zonnige muur is vooral heel welkom in de ochtenduren. Bijen warmen zich graag op voor ze uitvliegen.

Ik snoei mijn tuin pas in het vroege voorjaar

Wilde bijen overwinteren in uitgebloeide bloemstengels. Door pas in het voorjaar te snoeien, beschermt u ook de plant zelf tegen de vorst.

Geen tuin? Maak er zelf een op uw dak. Er zijn al veel mogelijkheden voor groendaken. Kijk eens op www.sempergreen.nl

De 'bijkroeg' Top 10 van planten waar bijen van houden

1. Langbladige ereprijs - *Veronica Longifolia*
2. Gulden roede - *Solidago*
3. Damastbloem - *Hesperis matronalis*
4. Woltijm - *Thymus praecox Pseudolanuginosus*
5. Dopheide - *Erica carnea*
6. Marjolein - *Origanum vulgare*
7. Ezelsoor - *Stachys byzantina*
8. Bijenkorfje - *Prunella grandiflora*
9. Ruig klokje - *Campanula trachelium*
10. Knooppkruid - *Centaurea jacea*

Deze planten en bloemen kunt u bestellen via www.vivara.nl.

Help, een bij!

Bijen in de tuin... Het klinkt niet iedereen even aantrekkelijk in de oren: een zwerm gonzende bijen naast het terras? Dat zou wat veel van het goede zijn. En hoe zit het met het gevaar gestoken te worden?

Bekijk ze gerust van dichtbij

In Nederland wonen vooral veel soorten wilde bijen, 350 soorten maar liefst. Ze leven alleen en wonen in holletjes in de grond en in gaatjes in hout. Wilde bijen zijn niet agressief. U kunt ze rustig van dichtbij bekijken. Wilde bijen kunt u makkelijk helpen met de juiste bloemen in uw tuin en met een bijenhotel op een zonnige plek.

Honingbij

Het meest bekend in Nederland is de honingbij. Die leeft niet alleen, maar in volken die tot 50.000 individuen kunnen tellen. Zij leven in kasten en worden gehouden door imkers. Honingbijen vliegen het hele voorjaar en zomer. Wilde bijen hebben allemaal hun eigen periode waarin ze vliegen en stuifmeel verzamelen. Honingbijen steken nooit als u ze gewoon met rust laat. Pas in de buurt van hun kast en bij gevaar steken ze uit verdediging.

Er zijn 350 soorten bijen. De bekendste zijn de honingbij en de hommel. Sommige soorten zijn makkelijk te verwarren met wespen en zweefvliegen.

Zoekkaart

Welke bijensoorten vliegen in uw tuin? De grasbij, de rosse metselbij, de maskerbij of de klokjesdikpoot? Of een 'gewone' honingbij? Ontdek het zelf met de bijen-zoekkaart (kosten € 1,50). Te bestellen via www.jaarvandebeij.nl. In het boekje 'Bijen in beeld' leest u alles over de honingbij en 15 soorten wilde bijen (zie achterzijde).

Het nut van een bij

Bijen maken niet alleen honing, ze maken ook aarbeien, appels, peren, kersen, aardbeien, sinaasappels, citroenen, paprika's, meloenen, aubergines, courgettes, rode bessen, bosbessen, frambozen, bramen, pruimen...

Een bij vliegt van bloem naar bloem. Daarbij neemt zij stuifmeel mee aan haar poten en lijfje. Zo zorgt zij voor bestuiving waardoor de vruchten kunnen groeien.

Waar een appel wordt gegeten heeft een bij gezeten

Veel van ons eten komt rechtstreeks voort uit het werk van de bijen. Ze zorgen namelijk voor de bevruchting van de bloemen van fruitbomen en van planten. Niet voor niets vragen veel tuinders in de landbouw aan imkers om hun kasten met de bijenvolken in de buurt van hun grond neer te zetten.

Ook in de vrije natuur zorgen wilde bijen voor de bestuiving van bloemen, zodat er vruchten kunnen groeien. Zonder vruchten ontstaan er geen zaden, en zonder zaden komen er geen nieuwe planten.

Zin gekregen in honing of andere mooie bijenproducten zoals honingwijn en verzorgingsmiddelen op basis van honing? Kijk dan op www.detraay.nl